

Burcu Kösem
EKONOMİ - FİNANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

25 Şubat / 2022

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki g¼ncel gelişmeleri, g¼venilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaaya y¼nelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Rusya Ukrayna'ya Savaş Açtı!

- Geçen haftaki bültenimize pek çok stratejist görüşüne rağmen, ABD başkanı Biden'ın savaş çıkacağı yönündeki ısrarı ile başlamıştık.
- Bu haftaya ise tarihe geçecek bir haberle başlıyoruz ki İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana ilk kez bir Avrupa ülkesinde savaşın sesi duyuldu ve bu durum Avrupa jeopolitiğinde dönülmez değişimlere de gebe nitelikte...
- Gerçekten de Biden'ın istihbaratı doğru çıktı ve bir anlamda Rusya lideri Putin'in 2008'de Gürcistan'da Güney Osetya ve Abhazya ardından 2014'de Kırım'ı ilhak ederek göstermiş olduğu hamlelerin Ukrayna'nın adeta bir hazırlığı olduğu ortaya çıktı!

Rusya'nın Askeri Saldırısına Karşılık Ekonomik Yaptırımlar

- ❑ 24 Şubat sabah erken saatlerde bomba ve siren seslerine uyanan Ukraynalılar da aslında Putin'in bu kadar ileri gideceğini düşünmemişti...
- ❑ Ukrayna , NATO üyesi olmadığından ve olma ihtimali de bu savaşın önemli gerekçelerinden sayıldığından olsa gerek; NATO genel sekreteri Jens Stoltenberg, "Bu kasıtlı, soğukkanlı ve uzun zamandır planlanan bir işgal. Avrupa'da artık tarihte kaldığını düşündüğümüz bir savaşla karşı karşıyayız. Bu Avrupa'nın güvenliği için korkunç bir an" açıklamasını yaptı.
- ❑ NATO, böylelikle AB benzeri bir kınama yaparak; sadece Avrupa'yı *savunma amaçlı olarak* 100'den fazla savaş uçağının hava sahasını korumak için kalkışa hazır olduğunu, NATO tepki gücünün de hazır beklediğini kaydetti.
- ❑ NATO'nun halihazırda bölgedeki askeri gücünü artırdığını kaydeden Stoltenberg, "Kuzeyden Akdeniz'e kadar denizde 120'den fazla müttefik gemisi var. Önümüzdeki günlerde ve haftalarda daha da fazla asker bölgeye gidecek, **ittifakın** doğu kanadında varlığımızı daha da artıracamız" diye konuştu.
- ❑ **Bu açıklamalardan defaatle anlaşılıyor ki Ukrayna, Rus askeri gücüne karşılık; NATO üyesi olmaması nedeni ile askeri olarak savaşta yalnız bırakılmıştır!**
- ❑ Rusya'nın açık bir savaş olarak nitelendirilen bu saldırısı daha önce de gündeme gelen bir dizi yaptırımını beraberinde getirdi.
- ❑ Askeri birliği mevcut olmayan AB, bu durumu sadece kınamakla yetinirken gözler ABD başkanı Biden'a ve ondan gelecek olası yaptırımlara çevrilmişti..

Rusya'nın Askeri Saldırısına Karşılık Ekonomik Yaptırımlar

- ❑ ABD Başkanı Joe Biden'dan beklenen açıklama gecikmedi; Biden, Rusya'nın dolar, euro ve yen cinsinde işlem yapmasının kısıtlanacağını duyurarak, Rus ordusunun finansmanını engellemeyi planladıklarını açıkladı.
- ❑ Biden: « Dünyanın yüzde 50'sini temsil eden bir gruptan bahsediyoruz. AB'ye üye devletler, BAE, Japonya. Rusya'nın dolar üzerinden euro, pound ve yen üzerinden ticaret yapma yeteneğini kısıtlayacağız.» ifadesini kullandı, kendisine swift yasağının neden getirilmediğini soran biz gazeteciye ise «Bizim bankalar üzerinde öngördüğümüz yaptırımların SWIFT*'ten çok daha ciddi sonuçları olacak.» ifadesini kullanarak cevap verdi.
- ❑ Swift sistemi direkt olarak ticaret bedeli transferlerini de kapsadığından , böyle bir yasak getirilmesi sadece Rusya açısından değil, direkt olarak o yasağı uygulayan ülke ve yasak uygulanan ülke ile ticareti bakımından endirekt olarak da tüm dünya ve ticarete konu emtiaların temini açısından risk oluşturur.
- ❑ Geçmişte İran ambargolarında örneği görülen böylesine bir yasak tüm dünya ticaretini de cezalandırmak anlamına gelir...

***Swift üyelerine standartlaşmış bir haberleşme ortamı sağlayarak yeni iş fırsatları ve gelir akımları yaratmıştır. Para aktarımları her bankaya özgü şifrelerin kullanımı ile yapılır. 2019 sonunda bu sisteme üye banka veya finans kurumu sayısı 11 bini aşmıştır.**

Rusya'nın Askeri Saldırısına Karşılık Ekonomik Yaptırımlar

- ❑ ABD'ninki kadar önemli bir diğer yaptırım da İngiltere'den geldi;
- ❑ İngiltere Başbakanı Boris Johnson, Rusya'nın Ukrayna'ya askeri müdahalesinin ardından Rus bankalarını, şirketlerini, kuruluşlarını ve bireyleri hedef alan yeni ek yaptırım paketini duyurdu.
- ❑ Yeni yaptırımların, büyük Rus şirketlerinin ve devletinin, İngiltere pazarlarında finansman sağlamasını veya borç para almasını engelleyeceğini belirten Johnson, Ukrayna'ya yönelik askeri müdahaledeki rolü nedeniyle Belarus'a da benzer ekonomik yaptırımlar uygulayacaklarının altını çizdi.
- ❑ Johnson, yeni yaptırımların, "Londra'daki Rus oligarkların saklanacak hiçbir yeri olmadığı" anlamına geleceğini kaydederek, Rus vatandaşlarının İngiltere'de banka hesaplarına yatırabilecekleri para miktarının da sınırlı olacağını bildirdi.
- ❑ Boris Johnson, "Rusya'yı küresel ekonomide her geçen gün ve her hafta sıkıştırmak için amansız bir göreve devam edeceğiz." değerlendirmesinde bulundu.
- ❑ Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkelerden gelen yaptırımlar ise finans, enerji, ulaşım, ihracat kontrolü ve finansmanı ile vize politikası gibi çeşitli alanları kapsıyor.
- ❑ Rus tanklarının Kiev'e girişinin ardından bu yaptırımlara swift yasağının eklenip eklenmeyeceği de merak konusu oldu...

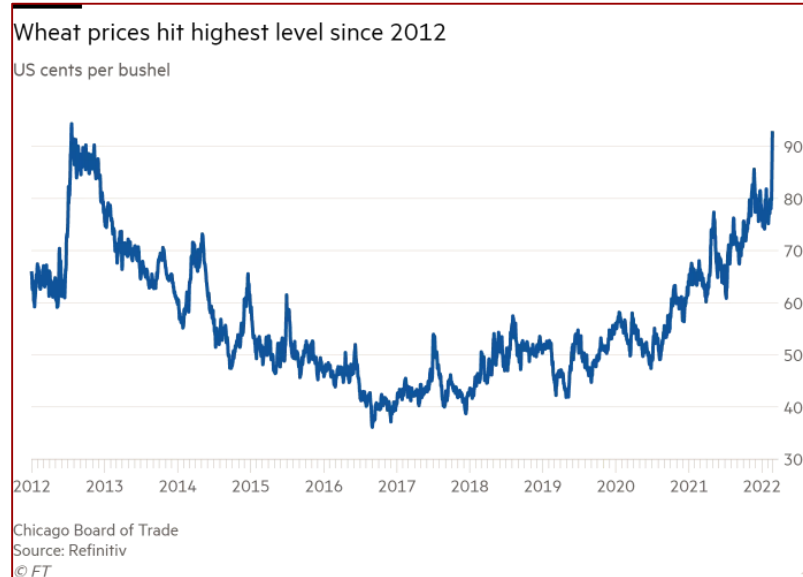
Savaş Piyasada Kayıpları Beraberinde Getirdi!

- ❑ Savaş daha ilk gününde piyasalar üstüne de bir bomba düşürdü ve borsalar, para birimleri kırmızıya büründü...Risk primleri artarken; petrol bir ara 106\$'a kadar yükseldi.
- ❑ Ardından gelen yaptırım açıklamaları fiyatlanarak, bugün düşüşten yükseğe çıkışlar başladı. Petrol 100\$'ın altına indi.
- ❑ Türk Lirası varlıklarda sert kayıp yaşandı..
- ❑ Borsa İstanbul BIST 100 endeksi, güne yüzde 7,59 azalışla 1.862,94 puandan başladı ve anında devre kesici çalıştı. Gün içinde BIST100'deki kayıp yüzde 9,5'e kadar ulaşırken, borsa şirketlerinin 1 günlük kaybı 170 milyar lira oldu.
- ❑ Türk Lirası dolar karşısında en çok değer kaybeden para birimi olarak Rus Rublesi'ni bile geride bıraktı.
- ❑ Gram altın 900 liranın üzerine çıktı.
- ❑ Türkiye'nin 5 yıllık kredi risk primi CDS 622 puana kadar yükseldi.

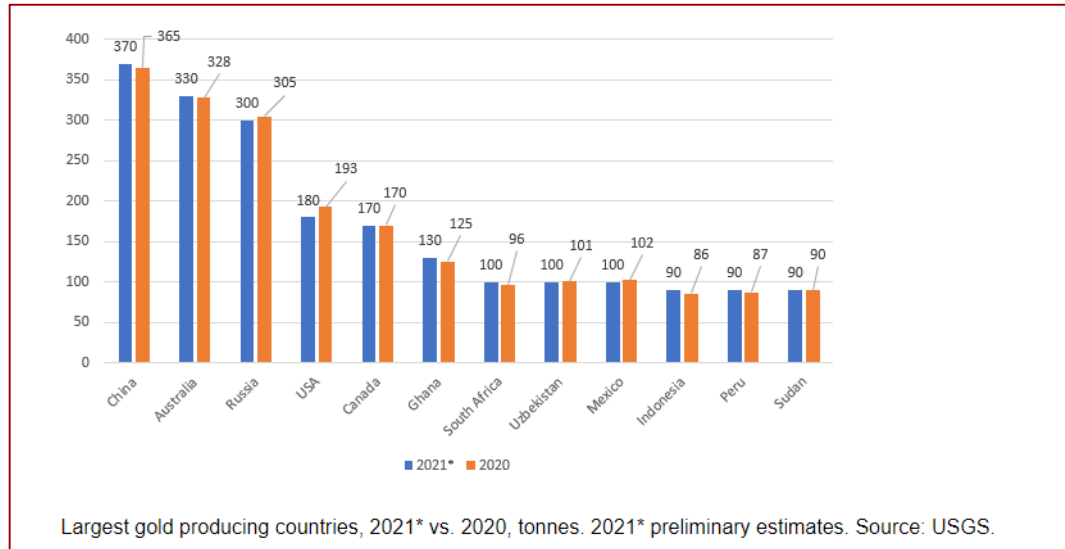
Enflasyona Bir Darbe de Buğdaydan Geldi!

- ❑ Buğdayın Chicago borsasında işlem gören vadeli kontratları, Rusya'nın Ukrayna'yı işgal etmesinin ardından Karadeniz bölgesinden yapılan hububat ihracatında aksama yaşanacağı endişeleriyle yaklaşık 14 yılın en yüksek seviyesini gördü.
- ❑ Mısır sekiz ayın zirvesine yükselirken, soya fasulyesi fiyatları ise toparlandı.
- ❑ Soya fasulyesi yüzde 0.9 artışla 16.68 dolar/bushel yani 612.9 dolar/ton seviyesine çıktı.Soya fasulyesi dün Eylül 2012'den bu yana görülen en yüksek seviyeyi gördükten sonra ekside kapanmıştı.

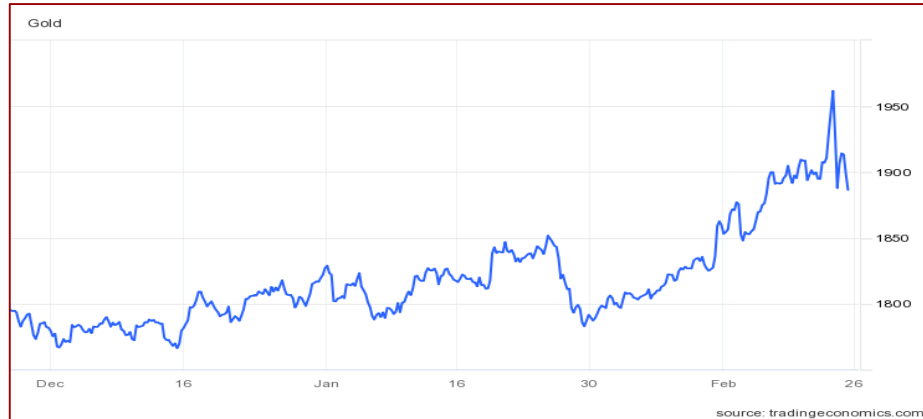
Güvenli Limana Kaçış..

- ❑ Birçok emtia sınıfında yukarı doğru hareketlenmeler görülürken, tüm riskli varlıklara sert satış geldi.
- ❑ Altın ise adeta güvenli limana kaçışın göstergesi oldu. 1.963 dolar/ons seviyesine kadar uzanarak son 13 ayın en yüksek seviyesine geldi.
- ❑ Birden fazla temel unsurdan destek bulan altın, özellikle Rusya'nın dünya toplam altın üretiminin yüzde 10'luk kapasitesini üstleniyor olması arz kısıntısı kaygısını artırıyor.
- ❑ Bir diğer ise unsur Rusya'nın olası mevcut finansal sistemin dışına itilmesi Rusya özelinde altına yönelişini artırabilir.

Güvenli Limana Kaçış..

- ❑ Altın, hem enflasyonist baskılardan hem de jeopolitik risklerden önemli ölçüde pozitif yönde etkilenen bir emtia.
- ❑ Ukrayna savaşı ve Rusya'nın altın üretimindeki önemli pozisyonu her ne kadar altın fiyatı üzerindeki yukarı yönlü baskıyı arttırsa da
- ❑ FED'in faiz artışı sonrası dolar ile etkileşime girerek bir miktar baskılanması olasıdır.
- ❑ Çünkü altın kadar güvenli liman olarak görülen bir diğer araç da hiç kuşkusuz Dolar...
- ❑ Öte yandan FED'in Mart'da 50 bp lık bir faiz arttırımı yapma olasılığı da bu jeopolitik kriz yani savaş sonrası büyük ölçüde azalmış gözüküyor.

Ukrayna'daki Türk Şirketleri

- ❑ Rusya'nın askeri hareketi nedeniyle Ukrayna'daki belirsizlik artarken, ülkede faaliyet yürüten Türk şirketleri de operasyonlarını durdurmaya başladı:
- *Anadolu Efes, çalışan güvenliği sağlamak için Ukrayna'daki üretim ve satış faaliyetlerini durdurdu. 2022 hedeflerinde değişiklik yapabileceğini kaydeden şirket, gelirlerin yüzde 5'ini, FAVÖK'ün ise yüzde 2'sini Ukrayna'dan sağladığını belirtti.*
- *Girişim Elektrik, Ukrayna'da yaşanan jeopolitik ve diplomatik belirsizlikler nedeniyle Odesa'daki tesisinde yapılması gereken makine ve teçhizat yatırımlarının askıya alındığını duyurdu.*
- *Kontrolmatik de Rusya'daki iş geliştirme faaliyetlerinin, devam eden sözleşme görüşmelerinin tek taraflı durdurulmasına karar verdi.*
- *Turkcell, yüzde 100 bağlı ortaklıkları Lifecell LLC, LLC UkrTower ve LLC Global Bilgi şirketlerinin Ukrayna'da yürüttüğü operasyonların an itibarıyla devam ettiğini duyurdu.*
- *Son yaşanan gelişmeler Türk hazır giyim mağazalarını da olumsuz etkiledi. LC Waikiki, Colin's, English Home, DeFacto gibi birçok marka, ülkede bulunan 200 civarında mağazasını güvenlik nedeni ile kapattı.*

Türkiye Ekonomisine Olası Etkiler...

- ❑ Türkiye, hem bir NATO üyesi olması hem de bölgeye yakınlığı ve boğazlar olarak geçiş noktasında olması nedeni ile Ukrayna- Rusya savaşından birincil derecede riskler almış durumda.
- ❑ Her iki ülkeyle de hem turizm hem de ticari ve savunma sanayi alanında önemli paydaşlıkları olan Türkiye aslında tüm dünyadaki enerji ithalatçılarının yaşadığı en önemli ekonomik riski enerji alanından yüklenecek.
- ❑ Hem kurlar hem de enerji maliyetleri ve hububat fiyatlarındaki baskı enflasyonist!
- ❑ Turizm gelirleri cari dengenin sağlanmasında önemli bir etken olarak kabul ediliyor.
- ❑ Geçtiğimiz yıl Türkiye'ye gelen turistlerin dağılımına bakıldığında Rusya ve Ukrayna'nın toplam payı %30'a yakın ve buna göre turist sayısında artış yaşanması önemli bir beklenti dahilinde idi.
- ❑ Ancak şimdi bu süreç hem Ukrayna hem de aramızın NATO baskısı ile bozulması halinde Rusya açısından riske girmiş durumda.
- ❑ Ayrıca jeopolitik baskı nedeni ile kurlarda yukarı yönlü oluşacak bir gelişmenin Hazine ve dolayısı ile bütçe üzerinde yaratacağı olası riskler birleştiğinde Almanya'nın kuzey akım boru hattı ile ilgili aldığı olumsuz etkiden sonra dünyada Türkiye'yi bu savaştan en çok etkilenecek ülke haline getiriyor.
- ❑ Savaş, hiçbir tarafın çıkar sağlamadığı ve insanlığın mutlak yıkımı ile sonuçlanan en olumsuz olay hiç kuşkusuz ancak hem jeopolitik hem de ekonomik kırılganlığa sahip ülkeler açısından uzun vadede yaratacağı etkiler düşünüldüğünde sözün bittiği yer oluyor...

Haftanın Kapanışında Savaşa Dair Gelişmeler

- ❑ Rusya'nın Ukrayna'ya karşı başlattığı savaşın 2. gününde NATO toplanıyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın da katıldığı bu zirvenin gündem maddesi Rusya'nın başlattığı askeri hareket olacak. Telekonferans yoluyla yapılacak toplantı Cuma saat 18: 30'da başladı.
- ❑ Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Rusya Ulusal Güvenlik Konseyi'nde bir video açıklama paylaştı: Vladimir Putin, Ukrayna ordusuna seslenerek "Ukrayna yönetimini darbeye devirin" dedi. Putin, Ukrayna ordusuna "Gücü kendi elinize alın. Ukrayna ordusu iktidarı indirirse, uzlaşmamız kolay olur" diye konuştu.
- ❑ AB, yeni yaptırım paketi ile Rusya Devlet Başkanı Putin ve Dışişleri Bakanı Lavrov'un mal varlıklarını dondurmaya planlıyor.
- ❑ Ukrayna Devlet Başkanı Zelenskiy'in, Rusya Devlet Başkanı Putin'e müzakere masasına oturma teklifi yaptığı bildirildi. Rusya Devlet Başkanı Putin "Ukrayna ile müzakereye hazırız." açıklaması yaptı.
- ❑ Ukrayna Harkov'da bir Türk öğrenci, Ukrayna başkanı Zelenskiy'in çağrısı ile sivil halkın silahlanıp, ayaklanmasından korktuğunu ve Türkiye'ye bir an önce dönmek istediği çağrısında bulundu.
- ❑ Ukrayna'da Kiev ve civarından batıya doğru kaçan halk Polonya ve Romanya sınırına yığıldı. Yeni bir mülteci sorunu baş göstermek üzere..18 Yaşını aşmış erkeklerin çıkışına izin verilmiyor.
- ❑ Türkiye'de Petrol fiyatlarında yaşanan yükseliş nedeniyle benzin ve motorine zam geldi.